

FINLANDS KYRKA

UNDER KRIGET

Av professor G. O. ROSENQVIST, Åbo

DET är betecknande för livsviljan och framtidstron i Finland, att man även under nuvarande tunga och hotfulla förhållanden uppehåller sitt kulturliv och för det andliga arbetet vidare. Frimodigt skapar man t. o. m. ny grund och nya former för framtidens liv och verk. Härom bär även det kyrkliga livet i krigets Finland oförtydbara vittnesbörd.

Kriget lamslog till en början vidsträckta områden av kulturarbetet. Så t. ex. låg det akademiska arbetet praktiskt taget helt nere under läsåret 1941—1942. Och en del kulturföreningar, vilkas ledande krafter år efter år varit bundna vid försvaret, ha under hela kriget varit bra nog passiva. Även en del kyrkliga arbetsformer måste man under krigets första tider lämna obrukade: yttre hinder verkade här avgörande, och arbetskraften togs i anspråk för de aktuella andliga uppgifterna. Men ju längre kriget räckt, desto nödvändigare har det visat sig vara, att det andliga arbetet uppehålls i så vidsträckt omfattning som möjligt. Folkets andliga hälsa, »hemfrontens» kraft kräver detta. Och kulturarbetets egen spontaneitet driver därtill.

De religiösa uppgifter, som omedelbart sammanhånga med krigstillståndet, kräva en särskild uppmärksamhet. Detta gäller både själavården i försvarsverket, som binder en mycket stor del i synnerhet av det yngre prästerskapet, och arbetet för »hemfrontens» religiösa och sedliga sundhet och kraft. Fältprästernas på en gång ömtåliga och viktiga verksamhet följes allmänt med intresse och förbön. Inom den mäktiga organisationen »Finlands folkhjälp» och dess underavdelningar arbeta särskilda sektioner för »andlig vård» i det andliga befolkningsskyddets tjänst. De ha bl. a. beaktat ungdomsproblemen och på detta område lagt i dagen en stor aktivitet genom ungdomsledarkurser och andra arbetsformer. Samma syften tjäna de »ungdomsråd», som bildats på några orter som organ för samarbete mellan olika ideella ungdomsorganisationer. I alla dessa strävanden har den kyrkliga insatsen varit framträdande. Från kyrkligt håll har även det initiativ utgått, som

lett till firandet av en »hemmets vecka» över hela landet. Vidare har ett löftesrikt samarbete mellan kyrkan och folkhögskolorna inletts. Det är de dystra företeelserna inom ungdomslivet — ökad brottslighet, lättsinne och dryckenskap — som gett anledning till alla dessa strävanden att slå vakt kring ungdomens och hemmets värden. Under detta arbete har man samtidigt kunnat vädja till den storslaget manliga hållning och de offerviljans prestationer, som under krigets år utmärkt en stor del av vår ungdom, både den manliga och kvinnliga. Det är till stor del ungdomen, som genom offer av liv, hälsa och ungdomsår uppburit försvaret. Så har denna ungdom i hög grad förtjänsten av att kulturarbetet bakom fronterna kunnat leva och utvecklas så som skett.

Betecknande för det kyrkliga livets utveckling är att allt flere fredstida arbetsformen återupptagits. Sedan 1918 ha såväl på finskt som på svenskt håll allmänna kyrkodagar anordnats vartannat år. Dessa kyrkliga stormöten (närmast motsvarande de allmänkyrkliga mötena i Sverige) ha gestaltat sig till samlande och inspirerande tillfällen, där aktuella religiösa och kyrkliga spörsmål dryftats och fruktbara initiativ förts fram. Under kriget har denna arbetsgren legat nere. Men i januari 1943 anordnades finska kyrkodagar i Tammerfors, medan motsvarande svenska möte ägde rum i Pedersöre i Österbotten i juni.

De finska kyrkodagarna fingo en säregen betydelse främst genom den uppmärksamhet, som de ägnade frågan om kyrkan och den organiserade arbetarrörelsen. Härvid kom problemet om kyrkan och den sociala frågan under debatt på ett sätt, som givit material för en intensiv diskussion under månader. Både den kyrkliga och socialdemokratiska pressen har tagit del i detta tankeutbyte. Och man kan annotera ett närmande mellan dessa två i vårt land tidigare för varandra främmande läger. Men kyrkodagarna gävo även uppslaget till en omfattande »inomkyrklig» diskussion, under vilken kristendomens och kyrkans sociala uppgifter blivit starkt betonade. Samtidigt ha några kända kyrkomän varnat för en förvanskning av evangeliets primärt religiösa budskap. I sin strävan att närma sig arbetarvärlden och slå vakt om de sociala uppgifterna får kyrkan icke svika sitt eget väsen.

En tydlig utveckling av det sociala medvetandet inom kyrkan kan i varje fall konstateras. Det är vapenbrödraandan, vårdad icke minst av vapenbrödraorganisationerna runt landet, som här gör sig gällande. Denna anda framträder icke blott i det kamratskap, som nöden och faran därute vid fronten skapat och fördjupat,

utan även som en aktiv faktor i livet bakom fronten. Vapenbröderna arbeta för stupade kamraters och de inkallades familjer, de bygga åt dem hem och utöva i olika former en omfattande hjälp- och understödsverksamhet. De många aktuella vårduppgifterna, de ungas arbetsplikt och liknande tidsföreteelser ha varit ägnade att utlösa en social anda och vidgad social aktivitet.

Vid en återblick på det kyrkliga livet i Finland tilldrar sig emellertid 1943 års kyrkomöte den största uppmärksamhet. Det blev en historisk tilldragelse. Mötet var samlat i Åbo under oktober månad och kännetecknades av det mest intensiva arbete i utskott och vid plena. Reformivern var så stor, att den väckte vissa betänkligheter hos äldre, försiktigare element. Samtidigt røjde den en öppen blick för utvecklingens krav och en glädjande handlingsvilja. Den behärskades också av bestämda tendenser. En sådan var tanken att avlägsna förhållanden, som hindra effektiviteten i kyrkans arbete, och att skapa funktionsdugliga kyrkliga organ även för förvaltningsuppgifter och ekonomiska angelägenheter. En mycket framträdande tendens var vidare strävan att bereda lekmännen ökat utrymme och inflytande i kyrkans ledning.

Några av kyrkomötets »större» frågor må här refereras. Av särskilt intresse är antagandet av en ny svensk psalmbok.

Vår nuvarande psalmbok antogs vid kyrkomöte 1886 och var till en betydande del ett verk av våra stora skalder: Runeberg, Topelius och Stenbäck. Den har med skäl betecknats som en god psalmbok. År 1928 fogades till den ett tillägg omfattande 163 psalmer. Skalden Jacob Tegengren och skolrådet doktor Alfons Takolander hade inlagt stora förtjänster om dess tillkomst. Tillägget var aldrig avsett att vara mer än en provisorisk lösning av psalmboksfrågan. 1933 års kyrkomöte tillsatte en kommitté med uppdrag att utarbeta ett förslag till reviderad svensk psalmbok. Kommittén har arbetat under biskop Max von Bonsdorffs ledning. Bland dess övriga medlemmar må nämnas doktor G. Mollis-Mellberg samt författaren Joel Rundt, tidigare suppleant, som efter skolrådet Takolanders död inträdde som ordinarie medlem i kommittén. Sitt förslag framlade kommittén 1942. Sedan blev det föremål för behandling vid prästmöten, i församlingarna och i tidningspressen. Vidare prövade en av biskopsmötet utsedd granskningskommitté förslaget och förberedde därmed kyrkomötets arbete.

Förslaget rönnte mycket erkännande. Samvetsgrant och hängivet hade kommittén arbetat. Icke minst prisades dess ordförandes

trogna och grundliga insats. Men kritik saknades icke. En del äldre psalmer hade avlägsnats utan tillräckliga skäl. Detaljändringar hade företagits utan nödtvång. Alderdomliga ord och ordformer hade fått vika för moderniseringar. Bland de nya psalmerna funnos några alltför svaga. Mer av värdefull nydiktning hade varit önskvärd. Och de sista årens genomgripande nationella upplevelser, som gripit in även i troslivet, hade icke hunnit i tidspräglad nydiktning ge sin gåva åt verket. Så talade kritiken.

Under kyrkomötet blev förslaget föremål för en icke oväsentlig bearbetning, varvid de kritiska anmärkningarna i ganska stor utsträckning beaktades. Resultatet blev att kyrkomötet, praktiskt taget enhälligt, godkände detsamma. Och i Finland äro kyrkomötets beslut i frågor, som gälla de kyrkliga böckerna, definitiva.

Antalet psalmer i den nya psalmboken är 632. Bland julpsalmerna, psalmerna för hemmet, för barn och ungdom liksom bland de väckelsebetonade psalmerna, ha alster med sångartad karaktär fått rum. Både från Sveriges psalmbok och vår eget lands finska psalmbok ha värdefullt nytt material hämtats. Den direkta nydiktningen är icke särskilt omfattande och torde i allmänhet icke representera den nya psalmbokens starkaste element. Denna brist uppväges till icke ringa del av det nya material, som redan genom tillägget av 1928 tillförts vår psalmskatt och nu fått plats i själva psalmboken. En viss modernisering av språket har förekommit, även om man vid kyrkomötet i flere fall återgick till den äldre psalmtexten. Häri har icke full konsekvens kunnat nås.

Otvivelaktigt skall den nya psalmboken visa sig vara en vinning för vårt svenska gudstjänstliv liksom för andaktslivet över huvud i våra svenska församlingar. Att Finlands svenska befolkning, med sina begränsade resurser, trots krig och tunga tider, kunnat skapa sig en ny psalmbok är en bragd, som tilldragit sig förvåning och beundran bland vår kyrkas vänner i Sverige.

Även om melodier för den nya psalmboken redan föreligga, återstår det att åstadkomma en fullständig svensk koralbok. Hittills ha vi haft en gemensam koralbok för den finska och svenska psalmboken, en anordning, som varit förenad med stora olägenheter. Nu beslöt kyrkomötet låta utarbeta en särskild svensk koralbok. Kyrkomötet kunde redan godkänna en ny koralbok till den finska psalmboken av år 1938. Det inflytande, som de finska folkmelodierna utövat på denna koralbok, tilldrar sig ett särskilt intresse.

Ehuru vår kyrkas katekes icke är mer än tjugo år, har mycken kritik riktats mot den, kanske främst ur pedagogisk synpunkt. Kyrkomötet tillmötesgick reformkraven genom att tillsätta en kommitté med uppdrag att uppgöra förslag till ny katekes. Kraven på reformer riktades även mot Evangelii- och Böneboken samt Kyrkohandboken. Man önskade förändringar i fråga om de för kyrkoårets sön- och högtidsdagar bestämda texterna. Vidare planlades en revision av böneboken i syfte att göra den till en andaktsbok för nutiden. Sveriges »lilla bönbok» var här en inspirerande förebild, medan motsvarande böner i vår evangelii- och bönbok te sig mycket föråldrade. Även en lätt revision och komplettering av kyrkohandboken efterlystes. För dessa uppgifter tillsatte kyrkomötet en kommitté, som till ett följande kyrkomöte äger framlägga nödiga förslag.

Det arbete, som 1943 års kyrkomöte utförde på det kyrkorättsliga området, var mycket omfattande. Det största intresset tilldrar sig här beslutet om inrättandet av en kyrkostyrelse.

Den självständiga ställning, som biskop och domkapitel av ålder äga vid vården av sitt stift, kan ha till följd en bristande enhetlighet i kyrkans ledning, i det att de skilda domkapitlen i samma ärenden kunna följa olika principer. Med tanke härpå väcktes redan på 1890-talet tanken att söka åstadkomma ett gemensamt organ för vår kyrka. Planerna på ett högsta kyrkligt förvaltningsorgan ansåg man sig under dåvarande politiska förhållanden tvungen att överge, men i stället sökte man nå den avsedda enhetligheten genom samarbete mellan de skilda domkapitlen. Ett resultat av denna strävan blev, att ett lagstadgat »biskopsmöte» infördes. Kyrkomötet fattade sitt beslut härom 1898, men först år 1908 stadfästes denna kyrkolagsändring av statsmakten. Biskopsmötet, vid vilket varje domkapitel representeras av sin biskop jämte en assessor, erhöll en blott rådgivande karaktär, låt vara att senare en del förvaltningsuppgifter anförtrotts detsamma. Kyrkolagen stadgar direkt, att biskopsmöte icke äger någon myndighet över domkapitlen. Det får icke fatta något för biskop eller domkapitel bindande beslut i ärenden, som tillhöra dessas kompetens.

Under åren kring 1918 tedde sig situationen för Finlands kyrka i många stycken kritisk. Man räknade då med möjligheten, att det för kyrkan kunde bli nödvändigt att bryta sambandet med staten eller åtminstone i hög grad lösa de förenande banden. Kyr-

kan kunde behöva ett organ, en kyrklig centralstyrelse, på vilken de uppgifter, som tidigare tillkommit statsmakten, vid behov kunde överföras. Detta motiv var mycket dominerande, när kyrkomötet 1923 fattade beslut om grundandet av en kyrkostyrelse. Denna planlades då som ett ganska stort ämbetsverk, och dess uppgifter tänktes omfatta både andliga och ekonomiska angelägenheter. Kyrkomötets beslut vann aldrig statsmaktens stadfästelse — kostnaderna för kyrkostyrelsen ansågos vara alltför höga. Och det antydda motivet har genom den senare kyrkovänliga utvecklingen i vårt land trätt i bakgrunden, när kyrkostyrelsefrågan debatterats.

Men planerna på en kyrkostyrelse ha fortlevat. Frågan har varit före vid flera kyrkomöten. De framställda förslagen ha varje gång rönt mycken kritik och förkastats. Under senare år har särskilt behovet av en central ledning av kyrkans gemensamma ekonomiska angelägenheter gjort sig starkt gällande.

I de omfattande diskussioner, som under de sista decennierna förts rörande en eventuell kyrkostyrelse, ha två huvudlinjer kunnat iakttagas. En del kyrkomän ha sett lösningen av denna fråga i ett fristående centralt kyrkligt ämbetsverk. Andra ha menat, att ett sådant kunde leda till en dualism i kyrkans ledning och direkt skada biskoparnas ledarställning. De ha därför velat tillmötesgå behovet av centralisering genom en utveckling av biskopsmötet, både av dess sammansättning och dess befogenheter.

Det förslag, som kyrkomötet nu omfattade, går ut på inrättandet av en kyrkostyrelse, vars uppgifter begränsats till ekonomiska angelägenheter och en del förvaltningsfrågor, och införandet av ett förstärkt biskopsmöte, i vilket även kyrkans lekmannelement är företrätt. Kyrkostyrelsen är underordnad förstärkta biskopsmötet, som väljer dess ledamöter, övervakar dess verksamhet och ger den nödiga direktiv. Den förbereder en del ärenden för förstärkta biskopsmötet och fungerar som dess verkställande organ. Kontakten mellan detta organ och biskoparnas verksamhet är garanterad även därigenom, att ärkebiskopen är kyrkostyrelsens ordförande, låt vara att en viceordförande i allmänhet leder behandlingen av de löpande ärendena.

Förhållandet till staten förblir i allt väsentligt orubbat, och nödig hänsyn har även tagits till domkapitlens befogenheter. Kyrkostyrelsens uppgifter ha begränsats i så hög grad, att en minoritet vid kyrkomötet ivrigt yrkade på att det nya organet skulle benämnas »kyrkans ekonomistyrelse». Förslaget motsades

med hänvisning till att detta organ även har en del förvaltningsuppgifter av icke ekonomisk art.

Kyrkostyrelsen består utom av ärkebiskopen av sex ecklesiastikråd. Förslagets realiserande innebär emellertid, att blott två direkt nya heltidstjänster inrättas: en präst och en jurist äro ordinarie ecklesiastikråd. Som det tredje fungerar direktören för kyrkans centralfond. Tre ecklesiastikråd — av dem äro en präst och två lekmän — inneha sin uppgift som bitjänst och väljas blott för fem år.

Förstärkta biskopsmötet, som äger sammankomma minst en gång om året, består av biskopsmötets och kyrkostyrelsens medlemmar samt två av kyrkomötet valda lekmän från vart och ett av våra sex stift. Det handlägger frågor rörande kyrkans andliga verksamhet, men även viktigare ekonomiska spörsmål.

Det förefaller, som om den nya kyrkostyrelsen, som skall handha den kyrkliga centralfondens medel (denna fond har tillkommit närmast för stödandet av ekonomiskt svaga församlingar), kyrkans pensionsinrättning m. m., finge sig anförtrödda viktiga och arbetsdryga uppgifter. Under en tid av stora reformer och omvälvningar skulle kyrkan säkert ha gagn av att äga ett centralt, städse funktionsdugligt organ, som kan bevaka dess intressen samt leda församlingarnas ekonomi och kyrkans gemensamma ekonomiska angelägenheter. Även vissa administrativa uppgifter underlättas genom existensen av detta organ.

Genomförandet av denna reform är emellertid, liksom alla kyrkolagsändringar beroende av statsmaktens sanktion. Denna kan likväl icke göra några förändringar i kyrkomötets beslut, utan blott godkänna eller förkasta besluten.

Genom sin delaktighet i det förstärkta biskopsmötet komma lekmännen att rycka in i vår kyrkas ledning. Även andra kyrkomötesbeslut röjde en målmedveten strävan att bereda lekmannelementet vidgat utrymme i kyrkans liv, även om det härvid gällde initiativ, som först vid ett följande kyrkomöte kunna leda till slutgiltiga avgöranden.

Stiftens prästmöten och prästerskapets kontraktsmöten i de skilda prosterierna ge kyrkomötets prästerliga ledamöter ett värdefullt tillfälle att på förhand fördjupa sig i de frågor, som komma före vid kyrkomötet. Lekmanneledamöterna ansågos sakna denna förmån. Nu beslöt kyrkomötet låta förbereda en sådan lagändring, att ett stadgande om stifts- och prosterimöten, gemensamma för präster och lekmän, skulle införas i kyrkolagen.

Enligt vår kyrkolag räkna våra domkapitel bland sina ledamöter blott en lekman, den lagfarne sekreteraren. Nu planlägges en sådan lagändring, att till domkapitlen därjämte komme att höra en av församlingarna utsedd lekmanaledamot. Slutligen erhöll även yrkandet, att lekmännen måtte få deltaga i biskopsvalen, majoritet vid kyrkomötet. Men alla dessa spörsmål komma till avgörande först vid kyrkomötet om fem år. Tendensen är av stort intresse.

Planerna att knyta missionsverksamheten närmare kyrkans officiella arbete gingo om intet genom att förslaget om en kyrkans missionsstyrelse icke vann nödig majoritet. Däremot infördes i kyrkolagen stadganden, som göra diakoniarbetet, utfört närmast av diakonissorerna, till ett obligatoriskt led i församlingsarbetet.

Val av präst, kantor och orgelnist skall enligt kyrkomötets beslut framdeles ske genom hemlig omröstning. Valsedlar tagas i bruk, som göra valsättet analogt med formen för våra politiska och kommunala val. Denna reform har på olika håll ivrigt efterlysts och torde därför hälsas med tillfredsställelse. Att de väljande varit tvungna att muntligt och därmed i viss utsträckning offentligt ange på vem de rösta, har icke varit tilltalande.

Tidsförhållandena, som förändrat penningvärdet, och den omfattande reform, som nyligen genomförts i frågan om statstjänstemännens löner, ha aktualiserat frågan om prästerskapets och kantor-orgelnisternas löner. Hittills har frågan lösts genom provisoriska dyrtidstillägg. På basen av ett förslag, som uppgjorts av en av regeringen tillsatt kommitté, behandlades lönefrågan nu i hela sin omfattning. Kyrkomötet avgav ett detaljerat utlåtande syftande till en lönereform. Ökade löner, i vilka naturaförmånerna i allmänhet träda tillbaka i betydelse, ange utvecklingen.

Viktigare var emellertid kyrkomötets positiva beslut rörande prästernas och kantor-orgelnisternas pensionering och förslaget om avgångsplikt för dessa ämbetsmän. Om man bortser från förhållandena i några få stadsförsamlingar, ha prästerskapet och kantor-orgelnisterna saknat pensionsmöjligheter. Någon avgångsplikt har icke varit föreskriven. Denna ordning, som bjärt avvikit från det, som gäller alla andra tjänstemän, har länge betraktats som ett missförhållande. Det är närmast ekonomiska skäl, som tidigare hindrat genomförandet av en allmän pensionering. Nu tog kyrkomötet för sin del steget ut och beslöt hos Statsrådet anhålla om stiftandet av lagar, genom vilka en pensionsanstalt inrättas, avgångsplikt stadgas o. s. v. Pensionsanstaltens medel

hopbringas i huvudsak genom av församlingarna årligen erlagda avgifter.

Avgångsåldern föreslås till 70 år, men pension kan erhållas redan vid fyllda 65 år. Domkapitlet kan ytterligare för högst två år i sänder bevilja präst rätt att kvarstå i tjänsten, dock icke utöver fem år. Den allmänna avgångsplikten skulle inträda den 1 maj 1947. Rätt att första gången uppbära pension skulle inträda den 1 maj 1945. — Pensionsbeloppet tänkes utgå, om ny lönelag antages, med 60 % av den nya grundlönen.

Det betraktades som en naturlig konsekvens av prästernas avgångsplikt att även biskoparna bleve skyldiga att avgå från sin tjänst. En petition med detta syfte inlämnades. Den vann kyrkomötets godkännande. Frågan skall beredas till nästa kyrkomöte.

Kyrkomötet ställdes inför en mycket svår fråga, när regeringen under pågående möte begärde utlåtande rörande en proposition, som den hade för avsikt att lämna till riksdagen och som avsåg en förmögenhetsöverlåtelseskatt, som borde erläggas av landets evangelisk-lutherska församlingar. Med hänvisning till rättsliga betänkligheter och vikten av att den ekonomiska grunden för kyrkans arbete icke överhövan försvagas, avböjde kyrkomötet förslaget om denna överlåtelseskatt. I stället föreslog mötet, att församlingarna skulle bevilja staten ett lån, benämnt kyrkans lån. Lånet skulle beviljas för en tid av tio år och löpa med en årlig ränta av blott två procent.

Kriget har tillfogat många församlingar, i synnerhet i östra Finland, stora skador. Kyrkor och prästgårdar ha förstörts, varigenom det kyrkliga arbetet har förlorat nödvändiga yttre förutsättningar. Kyrkomötet beslöt bispringa de av kriget direkt hem-sökta församlingarna genom kyrkans centralfond. Hjälpen fixerades till 100 miljoner mark, som utgår under loppet av tio år, alltså med 10 miljoner mark per år. Det var under stark känsla av allvar och högtid detta enhälliga beslut fattades, och denna känsla fick omedelbart sitt uttryck i avsjungandet av en psalm.

Ännu må några dödsfall och personskiten bringas i erinran. Inom biskoparnas led ha stora förändringar inträffat. Den 27 december 1942 avled i St. Michel biskopen i Wiborgs stift Yrjö Loimaranta. Under flera årtionden verkade han som föredragande i Undervisningsministeriet vid Statsrådet och dess föregångare, ecklesiastikexpeditionen i kejserliga Senaten för Finland. Då upplevde han växlande politiska regimer och kom som en förenande

länk mellan olika perioder att utöva ett stort inflytande på kyrkans högsta förvaltning. Hans biskopstid blev tung. Ohälsa bröt hans krafter omedelbart efter tillträdet. Så fick han uppleva vinterkrigets nöd, sitt hems förstörelse och evakueringsens besvärigheter. Under de senaste åren arbetade hans domkapitel i St. Michel. Loimarantas efterträdare blev professorn i kyrkohistoria vid Helsingfors universitet Ilmari Salomies. Domkapitlet har numera återflyttat till Wiborg.

I februari avled biskopen i Uleåborgs stift J. A. Mannermaa. Det var en betydande och mångsidig personlighet med ett vidsträckt inflytande. Som en intresserad och kunnig exeget utförde han ett betydande arbete som ordförande i den finska bibelöversättningskommittén. Även med vår kyrkorätt var han väl förtrogen och hade en inflytelserik ställning i kyrkomötet. Han hade en mångsidig kännedom om förhållandena i norra Finland, byggd på långvarig verksamhet som domprost i Uleåborg, och en djup förståelse för stiftets fromhetsrörelser. Hans efterträdare blev domprosten Y. A. Wallinmaa, även han väl förtrogen med fromhetsliv och administration däruppe i det egenartade stiftet med de väldiga avstånden. Hans öppna och varma personlighet hade förutsättningar att möta olika fromhets- och människotyper med förståelse. Wallinmaas verksamhet som biskop blev emellertid mycket kort. Några veckor efter sin biskopsvigning föll han — under sin första längre visitationsresa — offer för ryska partisans illdåd.

Till Wallinmaas efterträdare utnämndes kyrkoherden i Lappo V. Malmivaara. Han tillhör en familj, som spelat en central roll i den finska pietismens historia, och är själv känd som de väcktas ledare. Hans far var pietistledaren Wilhelm Malmivaara, och hans farfar var den från 1800-talets väckelserörelse mycket kände Nils Gustav Malmberg. Malmivaara är en djup och andlig personlighet, ödmjuk och hängiven, som icke kan undgå att göra ett starkt intryck på var och en, som träder honom nära.

Det kritiska tidsläget måste självfallet oroa och trycka sinnesstämningen. Men förvånande lugnt och tryggt arbetar man vidare även på andens arbetsfält. Och med varma förhoppningar om tryggad fred och framtid ser Finlands kyrka framåt mot en tid, då den helt skall få ägna sina krafter åt läkandet av krigets sår och återuppbyggandet av ett rikt och starkt folk- och kulturliv på kristendomens oförytterliga grund.